
Kích thích kinh tế

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

Chương trình kích thích kinh tế trị giá khoảng 800 tỷ Mỹ Kim của chính quyền Obama đưa ra nhiều phần sẽ được Quốc Hội Hoa Kỳ thông qua trong một hai tuần lễ sắp đến, dù không có một dân biểu Cộng Hòa nào bỏ phiếu thuận tại Hạ Viện. Tại Thượng Viện, chương trình này được thay đổi một phần để lấy phiếu của vài ba Thượng Nghị Sĩ Cộng Hòa loại ôn hòa không quá khích cực hữu bảo thủ như phần lớn các Thượng Nghị Sĩ Cộng Hòa khác, tuy nhiên vì đảng Dân Chủ nắm đa số tại cả Thượng Viện lẫn Hạ Viện, đạo luật về kích thích kinh tế này sẽ được biểu quyết thuận để chính quyền Obama có thể áp dụng ngay trong vài tháng tới nhằm kích thích kinh tế Hoa Kỳ càng ngày càng suy sụp nặng.

Với con số thất nghiệp gia tăng nhanh chóng, trong tháng giêng 2009, gần 600,000 người đã mất việc làm tăng tỷ lệ thất nghiệp từ 7.2% lên 7.6%. Tuy nhiên con số này không kể đến những người mất việc đã quá lâu nản lòng không khai báo và nằm nhà không đi kiếm việc nữa. Ngoài ra con số những người tuy chưa mất việc nhưng chỉ được làm bán thời gian tăng gia gấp bội nhưng không được tính vào con số chung thất nghiệp. Nếu cộng tất cả những thành phần này, tỷ lệ thất nghiệp có thể lên đến khoảng 13-14%. Trong những tháng tới, ước tính con số nhân công bị sa thải có thể sẽ lên đến vài triệu người nữa, tạo ra điều kiện kinh tế kinh hoàng chưa bao giờ có kể từ thời Great Depression của thập niên 30's.

Kinh tế Hoa Kỳ hiện đang đi vào vòng lẩn quẩn xấu, niềm tin bị mất, không ai dám đầu tư mua bán gì, các công ty bị lỗ lã sẽ sa thải nhân viên làm thất nghiệp tăng. Số người mất việc nhiều sẽ làm mọi người lo sợ thêm, càng không dám mua đồ, tiêu thụ, các công ty, xí nghiệp càng xuống dốc, lỗ thêm, lại sa thải người làm nhiều hơn nữa. Cứ thế vòng lẩn quẩn này càng lúc càng xấu thêm và lôi kéo kinh tế rơi vào vực thẳm. Với mức tiêu thụ của người dân Hoa Kỳ

chiếm đến hơn 70% mức tổng sản lượng quốc gia, sự giảm tiêu thụ của dân Mỹ là động cơ mạnh nhất cho sự suy thoái kinh tế hiện nay. Hơn nữa đây là điều mới lạ, vì Hoa Kỳ là đầu tàu tiêu thụ và là thị trường lớn nhất cho toàn thế giới xuất cảng hàng hóa sang để dân Mỹ xài. Nên khi dân Mỹ không dám mua đồ, không dám tiêu, toàn cầu bị khủng hoảng kinh tế theo vì mất thị trường để xuất cảng.

Đây là lý do chính cho kinh tế Trung Hoa đang dẫy chết, lôi kéo thêm các nền kinh tế của nhiều xứ Á Châu khác, phát triển kinh tế hoàn toàn nhờ vào xuất cảng hàng hóa sang các xứ tiên tiến. Hy vọng duy nhất để chống lại vòng lẩn quẩn xấu về kinh tế này là chính quyền tung tiền ra để chi tiêu, để tạo công ăn việc làm cho dân chúng, làm giảm tỷ lệ thất nghiệp xuống và cân bằng lại nền kinh tế. Đây chính là căn bản lý thuyết kinh tế của John Maynard Keynes, một kinh tế gia nổi tiếng người Anh của thời đầu thế kỷ 20, được coi là cha đẻ của chủ trương kích thích kinh tế, căn bản của chương trình New Deal của Tổng Thống Roosevelt nhằm hồi phục kinh tế cho Hoa Kỳ thoát khỏi thời kỳ Great Depression. Chương trình này được các sử gia cho là thành công, tạo được sức mạnh kinh tế cho Hoa Kỳ. Tuy nhiên một số các sử gia khác cho rằng chương trình New Deal chỉ có công một phần nhỏ, Hoa Kỳ chỉ thoát ra khỏi nạn Great Depression khi có Đệ Nhị Thế Chiến xảy ra làm mọi nỗ lực đổ dồn vào kỹ nghệ chiến tranh và không còn thất nghiệp nữa vì cả bao nhiêu triệu lính phải ra mặt trận! Và Hoa Kỳ có được sức mạnh kinh tế là nhờ vào toàn thế giới bị tàn phá, phải xây dựng lại nên kinh tế Hoa Kỳ mới được hưởng lợi nhờ vào các công trình tái tạo trên toàn cầu!

Chương trình kích thích kinh tế hiện nay của Obama rập theo khuôn của Tổng Thống Roosevelt thời xưa, tung tiền vào việc xây dựng hạ tầng cơ sở, như cầu cống, đường xá, trường học..., cũng như nhằm vào khai thác năng lượng khác với dầu hỏa, cải thiện y tế, giáo dục. Ngoài ra để dân chúng có thêm tiền tiêu xài, chính phủ sẽ gia tăng trợ cấp thất nghiệp,

giới nghèo và trung lưu sẽ được giảm thuế, các tiểu bang thiếu tiền cho các chương trình xã hội sẽ được liên bang trợ cấp để không cắt xén tài khóa. Căn bản chính là chính quyền tung tiền 800 tỷ Mỹ Kim ra tiêu thật nhiều thật nhanh, để châm điện lại cho kinh tế có cơ hội chạy lại, không nằm dẫy chết như hiện tại.

Ngoài ra, vì tín dụng và hệ thống ngân hàng hiện đang bị tê liệt vì các ngân hàng bị lỗ lã quá nặng, chính quyền phải tiếp tục bơm tiền vào để tín dụng không bị đông lạnh và ngân hàng có tiền cho dân chúng vay để làm ăn, để mua nhà, mua xe.... Chương trình này gồm 700 tỷ Mỹ Kim, dưới thời Bush đã tiêu ra 350 tỷ Mỹ Kim nhưng vô hiệu quả như muối bỏ biển, phần còn lại 350 tỷ sẽ được tân bộ trưởng tài chánh là Tim Geithner đem ra dùng dưới hình thức kiểm soát gặt gao hơn, không để cho Wall Street lạm dụng như dưới thời Bush. Tuy nhiên sự sụp đổ của Wall Street quá nặng, con số bị lỗ lã vì các CEO của các công ty đầu tư và ngân hàng trên Wall Street làm bậy gây ra sự phá sản toàn bộ này lên đến cỡ 2 hay 3 trillion, nên nhiều phần chương trình cứu nguy tài chánh của chính phủ vẫn chưa đủ!

Vấn đề là 800 tỷ Mỹ Kim kích thích kinh tế của Obama và 700 tỷ Mỹ Kim cho hệ thống tài chánh và ngân hàng có đủ để làm hồi phục kinh tế cho Hoa Kỳ hay không? Vì chương trình kích thích kinh tế này bắt chước theo New Deal của Roosevelt thời xưa nhưng hoàn cảnh mỗi lúc một khác và nguyên nhân gây ra sụp đổ kinh tế của hai thời kỳ cũng khác hẳn nhau. Thời thập niên 30's, khi các ngân hàng thi nhau đóng cửa, dân chúng mất hết tiền vì tiền bỏ trong chũng mục không có cơ quan như FDIC bây giờ bảo đảm. Ngoài ra Federal Reserve Bank lúc đó lại sai lầm thật chặt tín dụng làm kinh tế suy đồi thêm, hơn nữa các đạo luật làm tăng thuế quan làm cho mậu dịch khắp nơi ngưng trệ vì các chính phủ trả đũa lẫn nhau và bảo vệ thị trường nội địa nên kinh tế toàn cầu càng xuống thêm. Hiện nay hoàn cảnh khác trước và các người có trách nhiệm đã học được bài học của thời Great Depression để không

sa chân vào những lỗi lầm của thời trước.

Tuy nhiên nguyên nhân chính gây ra đại khủng hoảng kinh tế của hiện tại khác hẳn thời thế kỷ trước và nhiều phần có thể khó gỡ hơn thời trước. Lý do căn bản là nền kinh tế Hoa Kỳ cũng như của toàn cầu trong vòng hai ba thập niên vừa qua có thể coi như hoàn toàn giả tạo, là một thứ lâu đài bằng giấy, không thực và khi sụp đổ, khó lòng tái tạo trở lại! Tất cả đều dựa trên sự tiêu thụ của dân chúng Hoa Kỳ và sự tiêu thụ này đều do đi vay, dựa trên tài sản không có thực, như một người làm lao động tại Cali đi làm kiếm chỉ được 15 ngàn đô la một năm nhưng đi vay mua căn nhà trị giá nửa triệu (!) và rõ ràng là người dân và chính phủ Hoa Kỳ sẽ không trả nợ nổi và sẽ quít nợ!

Kinh tế toàn cầu trong hai ba mươi năm qua cũng phần thịnh giả tạo dựa trên căn bản là tiêu thụ bậy của dân Mỹ. Trung Hoa phát triển cũng trên căn bản giả tạo này, cũng như các xứ Á Châu khác và bây giờ là lúc lâu đài bằng giấy sụp tan tành để lộ bộ mặt thực của những giả dối này. Sự giả tạo này lại được gia tăng gấp bội và che dấu bằng những thủ đoạn sáng chế về tài chánh của Wall Street. Căn bản của Wall Street và của chủ nghĩa tư bản của Hoa Kỳ là dùng tiền để đẻ ra tiền. Nhưng khi tư bản này chỉ là giả tạo, những máng mưng và phù phép của ngành biến chế tài chánh gọi là financial engineering, đã làm cho Wall Street trở thành những tay bịp bợm tuyệt luân, lừa gạt dân chúng trên toàn thế giới, bị mê hoặc và mù mắt vì những hào nhoáng của những tay phù thủy và đại giáo sĩ của chủ nghĩa tư bản. Toàn cầu đã sa vào đại khủng hoảng này vì những bịp bợm của Wall Street, điển hình như quốc gia Iceland đã phá sản cả nước chỉ vì mắc hõm vào những lừa gạt này!

Điều đáng kể là bộ máy kinh tế của Hoa Kỳ trong vòng hai mươi năm qua đã dựa vào ngành biến chế tài chánh này, không phải là làm máy móc, làm sản phẩm dịch vụ như trong bao năm qua đã đưa Hoa Kỳ lên hàng cường quốc. Năm ngoái trước khi thị trường chứng khoán sụp đổ, các công ty tài chánh của Hoa

Kỳ nắm giữ 27% mức kiếm lời của toàn thể các công ty Hoa Kỳ, gia tăng so với mức chỉ 15% hai mươi năm trước đây. Tại đại học Princeton, số sinh viên ghi tên học ngành biến chế tài chánh financial engineering đông hơn nhiều so với tất cả các ngành kỹ sư khác! Bao nhiêu nhân tài, chất xám của Hoa Kỳ đổ dồn đi học ngành biến chế tài chánh, dùng tiền đẻ ra tiền, hơn là học kỹ sư làm những đồ thực dụng vì làm trên Wall Street kiếm cả triệu đô la dễ dàng! Nhưng ngành này thực sự căn bản chỉ là chuyện bịp bợm. Và khi Wall Street sụp vì những gian dối này, hàng vài trăm ngàn những nhân tài này đã thất nghiệp, bây giờ mới đành nhảy sang làm ngành khác hay đi học lại nghề chính đáng hơn!

Những nguyên nhân sâu xa cho cuộc đại khủng hoảng kinh tế hiện nay cho thấy việc chữa trị rất khó khăn, không đơn giản như thời thập niên 30's khi kích thích kinh tế bằng những chi tiêu của chính phủ có thể cứu vãn được tình hình theo như lý thuyết của John Maynard Keynes. Vì khi nền kinh tế lộ nguyên hình là giả tạo do tâm lý quần chúng đã ăn sâu vào cốt rỗng là tiêu xài bừa bãi do đi vay nợ không thể trả nổi như với dân Mỹ hiện nay. Cũng như Wall Street đã thối nát đến mức không thể chữa nổi do lòng tham vô đáy và sự bịp bợm trắng trợn, làm chủ nghĩa tư bản đã sụp đổ tan tành, hệ thống tài chánh muốn cho chạy lại đều đặn cũng còn phải rất lâu và tốn hàng 2 hay 3 ngàn tỷ Mỹ Kim nữa!

Tóm lại, chương trình kích thích kinh tế của Obama và cứu nguy tài chánh hiện nay là những việc phải làm, vì nếu không, kinh tế còn sa vào vực thẳm kinh hoàng hơn nữa. Tuy nhiên có hiệu quả hay không và phải mất bao lâu mới có thể giúp cho kinh tế đứng vững được, điều đó không có gì chắc chắn và nhiều phần Hoa Kỳ và toàn cầu cũng còn phải chịu nạn đại khủng hoảng kinh tế này ít ra là vài năm nữa trước khi thấy được chút ánh sáng ở cuối đường hầm!

Khuất Phong Nguyễn Đình Phùng

<http://www.nguyendinhphung.com/>
